

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl ES mažmeninių mokėjimų strategijos

(COM(2020) 592 final)

(2021/C 220/10)

Pranešėjas **Antonio GARCÍA DEL RIEGO**

Bendrapranešėjis **Kęstutis KUPŠYS**

Prašymas pateikti nuomonę	Europos Komisija, 2020 11 11
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnis
Atsakingas skyrius	Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius
Priimta skyriuje	2021 3 2
Priimta plenarinėje sesijoje	2021 3 24
Plenarinė sesija Nr.	559
Balsavimo rezultatai	
(už / prieš / susilaikė)	268 / 2 / 8

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Mokėjimai yra finansinių paslaugų skaitmeninimo priešakyje, o sklandūs mokėjimo būdai yra labai svarbūs verslininkams ir prekybininkams, nes padeda jiems sėkmingai pradėti ir plėtoti verslą. Dėl COVID-19 paspartėjo operacijų negrynaisiais pinigais ir elektroninės prekybos tendencija ir išaugo poreikis mažmenininkams diegti visiems prekybos kanalams tinkančias priemones, kad būtų galima priimti ne internetu, internetu ir mobiliuoju telefonu atliekamus mokėjimus. Diegiant šias priemones reikia investuoti į IT sistemas ir aparatinę įrangą ir tai yra papildoma našta visų pirma smulkiems ir vidutiniams mažmenininkams.

1.2. EESRK sutinka su Komisijos nuomone dėl mokėjimų strateginės svarbos ir dėl to, kad reikia toliau dirbti siekiant sudaryti sąlygas mokėjimo operacijas bendrojoje rinkoje atlikti naudojantis naujais vidaus ir visos Europos mokėjimo sprendimais. EESRK pritaria nuomonei, kad Komisija turėtų veikti kaip politinis katalizatorius, o novatoriškus skaitmeninius mokėjimo sprendimus turėtų kurti privatusis sektorius.

1.3. EESRK pabrėžia, kad atlikdami mažmenines operacijas prekybos vietose ir mažmeninius tarpusavio atsiskaitymus, vartotojai pirmenybę ir toliau teikia gryniesiems pinigams. Grynieji pinigai yra labai svarbūs užtikrinant socialinę įtrauktį ir galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis.

1.4. EESRK pritaria nuomonei, kad skaitmeninis euras turėtų papildyti esamą pinigų bazę, kad juo nebūtų siekiama išstumti privačiojo sektoriaus, kad privatusis sektorius turėtų dalyvauti platinant su skaitmeniniu euru susijusius sprendimus ir kad privalu aiškiai apibrėžti naudotojų teises ir prievoles. Reikėtų apsvarstyti sandorių konfidencialumo aspektą, nes tai yra svarbi vartotojo teisė, taip pat kitas ypatybes, panašias į tas, kurios būdingos gryniesiems pinigams.

1.5. EESRK ragina Komisiją:

1.5.1. Atsižvelgiant į didelį strategijoje įvardytų pagrindinių veiksmų skaičių, nustatyti veiksmų ir pastangų prioritetus.

1.5.2. Siekti, kad sumažėtų esamų neaiškumų dėl momentinių mokėjimų tvaraus verslo modelio.

1.5.3. Nuspręsti, kad dėl mokėjimo priemonių per anksti imtis kokių nors teisėkūros veiksmų. EESRK pirmenybę teikia tam, kad rinkos dalyviams būtų leista sukurti klientams tinkamus produktus, o teisėkūros veiksmai būtų svarstomi tik tuo atveju, jei nebus rasta tinkamų sprendimų.

1.5.4. Užtikrinti, kad valstybės narės visiškai įgyvendintų SEPA reglamentą, visų pirma kai mokėtojai ir gavėjai nesilaiko 9 straipsnio (vadinamoji diskriminacija dėl IBAN), nes ES vartotojai pavedimams eurais turėtų galėti naudoti vieną mokėjimo sąskaitą, o tarptautinius banko pavedimus eurais bendroje mokėjimų eurais erdvėje (SEPA) atlikti lygiai taip pat lengvai kaip savo šalyje.

1.5.5. Sutelkti pastangas į esamų ir kuriamų e. ID sprendimų sąveikumą; atrodo, kad privačiam sektoriui kartu su valdžios institucijomis reikėtų sudaryti geresnes sąlygas kurti e. ID sprendimus, kuriais, atliekant mokėjimo operacijas, būtų iš dalies naudojamosi siekiant atlikti griežtą kliento autentiškumo patvirtinimą (SCA). Reikalinga visuotinai pripažįstama vieša elektroninė tapatybė, grindžiama vartotojų pasirinkimu, jų sutikimu ir garantija, kad bus visapusiškai gerbiamas jų privatumas.

1.5.6. ES lygmeniu suderinti grynųjų pinigų priėmimo tvarką, nes ji šiuo metu įvairiose valstybėse narėse smarkiai skiriasi.

1.5.7. Užtikrinti, kad įvairūs sektoriai daugiau keistųsi duomenimis, numatant visus finansinių paslaugų teikėjus apimančias nuostatas, atitinkančias Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (GDAR) ⁽¹⁾, kad Europos vartotojai galėtų pasinaudoti kitais privalumais, nes tai gali paskatinti novatoriško ir konkurencingo finansų sektoriaus plėtrą.

1.5.8. Siūlyti teisės aktus, kuriais sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis būtų užtikrinta teisė naudotis infrastruktūros technologijomis, kurios laikomos būtinomis mokėjimo paslaugų teikimui remti.

1.6. EESRK mano, kad atitinkamiems rinkos dalyviams turėtų būti taikomi tinkami teisės aktai, stebėjimas ir priežiūra, užtikrinant vienodas konkurencines sąlygas tiems, kurie siūlo tas pačias paslaugas ir verčiasi ta pačia veikla.

1.7. EESRK supranta, kad reikia užtikrinti atvirą ir prieinamą mokėjimų ekosistemą bei įvertinti, kaip mokėjimo ir elektroninių pinigų institucijos yra įtrauktos į Atsiskaitymų baigtinumo direktyvą.

1.8. EESRK palankiai vertina siūlomus veiksmus, kuriais siekiama įtvirtinti išsipareigojimą iki 2030 m. pasaulines vidutines perlaidų išlaidas sumažinti iki mažiau nei 3 proc., ir ragina Komisiją aktyviai dalyvauti stebint Finansinio stabilumo tarybos tarptautinių mokėjimų gerinimo plane apibrėžtus atitinkamus veiksmus ir užtikrinant jiems paramą.

2. Komisijos strategija

2.1. 2018 m. gruodžio mėn. komunikate Komisija parėmė „visiškai integruotą ES momentinių mokėjimų sistemą, siekdama sumažinti mažmeninių mokėjimo sistemų riziką ir pažeidžiamumą ir padidinti esamų mokėjimo sprendimų autonomiją“ ⁽²⁾.

2.2. Skaitmeninės inovacijos iš esmės keičia finansinių paslaugų teikimą. Dėl skaitmeninimo ir kintant vartotojų prioritetams, sparčiai daugėja operacijų negrynaisiais pinigais ⁽³⁾. COVID-19 pandemija dar labiau sustiprino perėjimą prie skaitmeninių mokėjimų ir patvirtino, kad labai svarbu užtikrinti saugius, prieinamus ir patogius (taip pat bekontaktus) mokėjimus vykdant nuotolineis ir tiesiogines operacijas.

⁽¹⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

⁽²⁾ COM(2018) 796 *final*.

⁽³⁾ ECB duomenimis, 2018 m. mokėjimai negrynaisiais pinigais siekė 91 mlrd. operacijų euro zonoje ir 112 mlrd. operacijų ES, palyginti su maždaug 103 mlrd. 2017 m.

2.3. Pastaraisiais metais, daugiausia dėl bendros mokėjimų eurais erdvės (SEPA) plėtros ir mažmeninių mokėjimų teisės aktų suderinimo, padaryta didelė pažanga. Tačiau ES mokėjimų rinka vis dar labai susiskaidžiusi prie valstybių sienų, nes dauguma vidaus mokėjimo sprendimų, grindžiamų kortelėmis arba momentiniais mokėjimais, neveikia tarpvalstybiniu mastu. Europos mokėjimų aplinkos dinamiškumas rodo, kad esama nenuoseklumo, dėl kurio reikia aiškios valdymo sistemos, kuria būtų grindžiama ES mažmeninių mokėjimų strategija.

2.4. Komisijos tikslas – sukurti labai konkurencingą mokėjimų rinką, kuri būtų naudinga visoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo jų naudojamos valiutos, kurioje visi rinkos dalyviai galėtų konkuruoti sąžiningomis ir vienodomis sąlygomis ir siūlytų novatoriškus mokėjimo sprendimus, visiškai atitinkančius ES tarptautinius įsipareigojimus.

2.5. Kadangi mokėjimai yra finansų srities skaitmeninių inovacijų priešakyje, šios strategijos įgyvendinimas padės siekti platesnio masto Komisijos skaitmeninių finansų vizijos ir įgyvendinti jos tikslus: pašalinti rinkos susiskaidymą, skatinti į rinką orientuotas finansų srities inovacijas ir spręsti naujus su skaitmeniniais finansais susijusius uždavinius ir rizikos klausimus, kartu užtikrinant technologinį neutralumą.

2.6. Todėl ši strategija pateikiama kartu su Skaitmeninių finansų strategija⁽⁴⁾ ir dviem pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl naujos ES sistemos, skirtos skaitmeninės veiklos atsparumui didinti⁽⁵⁾ ir dėl kriptoturto⁽⁶⁾. Ji taip pat papildo 2019 m. lapkričio mėn. ECB/Eurosistemos pristatytą atnaujintą mažmeninių mokėjimų strategiją⁽⁷⁾.

3. Bendrosios pastabos

3.1. Skaitmeninės finansinės paslaugos yra vis svarbesnės Europos vartotojams ir įmonėms. Skaitmeninimo svarba visuomenėje, įskaitant finansinių paslaugų sritį, dėl COVID-19 pandemijos tik dar labiau išaugo. Mokėjimai yra finansinių paslaugų skaitmeninimo priešakyje, o sklandūs mokėjimo būdai yra labai svarbūs verslininkams ir prekybininkams, nes padeda jiems sėkmingai pradėti ir plėtoti verslą. Dėl COVID-19 paspartėjo operacijų negrynaisiais pinigais ir elektroninės prekybos tendencija ir išaugo poreikis mažmenininkams diegti visiems prekybos kanalams tinkančias priemones, kad būtų galima priimti ne internetu, internetu ir mobiliuoju telefonu atliekamus mokėjimus. Diegiant šias priemones reikia investuoti į IT sistemas ir aparatinę įrangą ir tai yra papildoma našta visų pirma smulkiems ir vidutiniams mažmenininkams.

3.2. EESRK palankiai vertina Komisija paramą ES prekybininkų mokėjimo priėmimo priemonėms modernizuoti ir supaprastinti pasiūlant jiems finansavimo ir mokymo galimybių. Svarbu pabrėžti, kokią reikšmingą vaidmenį Europos ekonomikoje atlieka MVĮ. Tai yra ypatingos svarbos sektorius, nes apie 90 % Europos įmonių yra MVĮ ir jose yra sukurta daugiau nei 50 % darbo vietų. Mažos ir vidutinės įmonės gali prisidėti prie tvirto ekonomikos atsigavimo.

3.3. EESRK pritaria Komisijos nuomonei dėl mokėjimų strateginės svarbos ir tam, kad ir toliau nesant visos Europos skaitmeninių mokėjimų sprendimų, kuriais būtų galima naudotis visoje Europoje, kyla tolesnio rinkos susiskaidymo rizika, o pasauliniai subjektai užima visą Europos vidaus tarptautinių mokėjimų rinką. Todėl net jeigu Europos vartotojai ir įmonės jau gali naudotis veiksmingais, konkurencingais ir novatoriškais mokėjimo sprendimais ir mokėjimo priemonėmis, reikia ir toliau dirbti siekiant sudaryti sąlygas mokėjimo operacijas bendrojoje rinkoje atlikti naudojantis naujais vidaus ir visos Europos mokėjimo sprendimais. EESRK pritaria nuomonei, kad Komisija turėtų veikti kaip politinis katalizatorius, o novatoriškus skaitmeninius mokėjimo sprendimus turėtų kurti privatusis sektorius.

3.4. EESRK tvirtai įsitikinęs, kad momentinių mokėjimų sprendimai yra pirmosios svarbos. Tačiau, atsižvelgdamas į didelį strategijoje įvardytų pagrindinių veiksmų skaičių, ragina Komisiją aiškiai nustatyti veiksmų ir pastangų prioritetus. Siekiant įgyvendinti kai kuriuos pagrindinius veiksmus ir bendrus Mažmeninių mokėjimų strategijos tikslus, ypač tikslą kurti vidaus ir visos Europos mokėjimo sprendimus, prireiks didelių sektoriaus pastangų. EESRK mano, kad reikėtų atidžiai įvertinti visus papildomus reikalavimus ir reglamentavimo projektus.

(4) COM/2020/591 final.

(5) COM(2020) 595 final.

(6) COM/2020/593 final.

(7) <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp191126~5230672c11.lt.html>

3.5. EESRK ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti sukčiavimo momentiniais mokėjimais lygiams ir prireikus imtis atitinkamų veiksmų.

3.6. EESRK primygtinai ragina pasitelkiant švietimą ir mokymą kuo skubiau gerinti skaitmeninius įgūdžius ir raštingumą. Tai privalu daryti iš dalies remiantis Skaitmeninės kompetencijos programa ir skatinant valstybes nares gerinti įgūdžių, kurie bus paklausiausi, ugdymą visą gyvenimą visais švietimo lygmenimis. Taip siekiama užtikrinti, kad naudotojai iš tikrųjų taptų duomenų sritį išmanančiais subjektais, geriau suprantančiais ir kontroliuojančiais savo duomenis, didžiųjų duomenų prietaikas ir duomenų valdymą, suvokiančiais savo skaitmeninę aplinką ir jos grėsmes (pvz., personalizavimo).

3.7. EESRK norėtų užkirsti kelią vartotojų „atsijungimui“ ir jų finansinės atskirties pavojui, kylančiam dėl skaitmeninių įgūdžių arba priemonių stokos, kuris akivaizdžiai gresia vis didesniai skaičiui vyresnio amžiaus žmonių Europoje.

4. Konkrečios pastabos

1 ramstis. Visoje Europoje taikomi vis dažniau skaitmeninio ir momentinio pobūdžio mokėjimo sprendimai

4.1. EESRK tvirtai remia pastangas Europos mokėjimų rinką aprūpinti keliais visos Europos mokėjimo vidaus sprendimais. Jie turėtų suteikti pridėtinės vertės galutiniams naudotojams – vartotojams ir įmonėms, Europos rinkos dalyviams sudaryti galimybę geriau konkuruoti su šiuo metu rinkoje dominuojančiais ir naujais bei galinčiais dominuoti rinkos dalyviais, pavyzdžiui, technologijų milžinėmis, ir sustiprintų tarptautinį euro vaidmenį. Atsižvelgiant į dabartinę padėtį rinkoje ir tvirtą kortelių rinkoje įsitvirtinusių subjektų padėtį, tokių visos Europos mokėjimo sprendimų kūrimas Europos mokėjimų sektoriui būtų didelis uždavinys.

4.2. EESRK remia idėją išnagrinėti galimybę tiesioginį debetą naudoti atsiskaitymams parduotuvėse visoje Europoje. Galėtų būti išplėstas Vokietijoje plačiai naudojamas elektroninio tiesioginio debeto (ELV) modelis. Taip rinkoje dominuojančios kortelių schemas susidurtų su tiesioginiu debetu (SEPA tiesioginiu debetu) grindžiama konkurencija.

4.3. Kad būtų galima kurti momentiniais mokėjimais pagrįstus visos Europos mokėjimo sprendimus, labai svarbu, kad rinkos dalyviai aiškiai žinotų, koks yra verslo modelis. Be jo negalima tikėtis sprendimų dėl investicijų. EESRK ragina Komisiją siekti, kad sumažėtų esamų neaiškumų dėl momentinių mokėjimų tvaraus verslo modelio.

4.4. Kalbant apie tai, kiek mokėjimo paslaugų teikėjų (MPT) teikia momentinių mokėjimų eurais paslaugas ir yra prisijungę prie SEPA momentinio kredito pervedimo („SCT Inst.“) schemas, MPT aprėptis, ypač euro zonoje, jau yra nemaža. Tačiau to nepakanka norint pasiekti visišką momentinių mokėjimų aprėptį. Rinka siekia didinti MPT dalyvavimą ir užtikrinti momentinių kredito pervedimų eurais paslaugų platesnę aprėptį it teikimą. EESRK remia priemones, kuriomis siekiama, be kitų, spręsti prisijungimo, sąveikumo ir kitus klausimus, kylančius plačiai naudojantis „SCT Inst“ schema, įskaitant su vartotojų apsauga susijusius klausimus.

4.5. EESRK sutinka su Komisija, kad galutinių naudotojų sprendimai turėtų būti sąveikūs ir prieinami, suteikti pridėtinės vertės ir tenkinti įvairių vartotojų poreikius ir jiems turėtų būti būdingos tokios pat savybės, kaip ir kitoms atitinkamoms mokėjimo priemonėms. EESRK mano, kad šioje srityje per anksti svarstyti bet kokius teisėkūros veiksmus ir kad veikiausiai reikėtų leisti rinkos dalyviams, vadovaujantis esama konkurencija rinkoje, kurti vartotojams tinkamus produktus, o teisėkūros veiksmus svarstyti tik tuo atveju, jei nebus rasta tinkamų sprendimų.

4.6. EESRK visiškai pritaria Komisijai dėl poreikio užtikrinti, kad valstybės narės visiškai įgyvendintų SEPA reglamentą, visų pirma kai mokėtojai ir gavėjai nesilaiko 9 straipsnio (vadinamoji diskriminacija dėl IBAN). Kaip nustatyta 9 straipsnyje, ES vartotojai pavedimams eurais turėtų galėti naudoti vieną mokėjimo sąskaitą, o tarptautinius banko pavedimus eurais bendroje mokėjimų eurais erdvėje atlikti lygiai taip pat lengvai kaip savo šalyje. Tačiau šiuo metu daug operatorių vis dar atmeta kitos šalies IBAN turinčių klientų prašymus dėl tarptautinio tiesioginio debeto ar net SEPA kredito pervedimus

į sąskaitas su kitos šalies IBAN. Tai yra didelė kliūtis bendrojoje rinkoje, ribojanti vartotojų galimybę naudotis tarpvalstybinėmis paslaugomis. Valstybės narės turėtų būti paragintos griežčiau užtikrinti šio nuo 2014 m. galiojančio reglamento įgyvendinimą.

4.7. Elektroninės tapatybės sprendimai (e. ID) yra esminė skaitmeninių paslaugų, įskaitant finansines paslaugas, dalis. eIDAS priemonė yra pirmasis žingsnis siekiant tarpvalstybiniu lygmeniu pripažinti ir naudoti nacionaliniu lygmeniu pripažintas e. ID schemas. Tačiau akivaizdu, kad dabartinė eIDAS sistema yra nepakankama ir neleidžia pasiekti reikiamų rezultatų. Reikalinga visuotinai pripažinta elektroninė tapatybė, grindžiama vartotojų pasirinkimu, jų sutikimu ir garantija, kad bus visapusiškai gerbiamas jų privatumas. EESRK ragina Komisiją sutelkti pastangas į esamų ir kuriamų sprendimų sąveikumą ir mano, kad privačiajam sektoriui kartu su valdžios institucijomis, kaip, pavyzdžiui, Šiaurės šalyse, reikėtų sudaryti geresnes sąlygas kurti e. ID sprendimus, kuriais, atliekant mokėjimo operacijas, būtų iš dalies naudojamosi siekiant atlikti griežtą kliento autentiškumo patvirtinimą (SCA).

4.8. Platus skaitmeninių mokėjimų priėmimas yra esminė šiuolaikinės mokėjimų rinkos dalis. EESRK remia priemones, skirtas įvertinti, kaip prekybininkai priima skaitmenines mokėjimo priemones, ir rasti būdų, kaip sudaryti daugiau ir palankesnių sąlygų jas priimti, visų pirma VMĮ ir mažesniems prekybininkams. Visai visuomenei labai svarbu išsaugoti galimybę gauti grynųjų pinigų ir užtikrinti, kad jie bus priimami. Vis dėlto tas pats pasakytina ir apie skaitmenines mokėjimo priemones, nes vartotojams turi būti suteikta galimybė rinktis.

4.9. EESRK pabrėžia, kad, kaip parodė neseniai paskelbtas Europos Centrinio Banko atliktas euro zonos vartotojų požiūrio į mokėjimus tyrimas (SPACE)⁽⁸⁾, dažniausia mokėjimo priemonė, kuria vartotojai naudojasi atlikdami mažmenines operacijas prekybos vietose ir mažmeninius tarpusavio atsiskaitymus, vis dar yra gryniesi pinigai. Grynųjų pinigų ir skaitmeninių mokėjimų savybės smarkiai skiriasi. Gryniesi pinigai – vienintelė privatumą sauganti mokėjimo priemonė. Gryniesi pinigai yra viešieji pinigai, už kuriuos atsakingas centrinis bankas. Jei nustotų veikti visi elektros ir elektroniniai prietaisai (jei juos apimtų „skaitmeninis koronavirusas“), iš ekonomikoje naudojamų mokėjimo priemonių gryniesi pinigai bus vienintelis likęs sprendimas. Be to, gryniesi pinigai yra labai svarbūs užtikrinant socialinę įtrauktį ir galimybę naudotis tam tikromis pagrindinėmis paslaugomis. Komisija ir ECB turėtų labai atidžiai išnagrinėti grynųjų pinigų priėmimo ir galimybės jais naudotis klausimus ir prireikus imtis atitinkamų priemonių.

4.10. Vienas COVID-19 krizės padarinių – daug mažmenininkų nusprendė (laikinais) nepriimti grynųjų pinigų. Kaip teigia Komisija, gryniesi pinigai yra Sutartyse įtvirtinta teisėta mokėjimo priemonė. Grynųjų pinigų naudojimo kitimą turėtų lemti paklausa. Grynųjų pinigų priėmimo taisyklės įvairiose šalyse skiriasi. Reikia jas suderinti ES lygmeniu.

4.11. Atsižvelgiant į vykstančius pokyčius, suprantama, kad ECB nagrinėja galimybę išleisti skaitmeninį eurą ir kad Komisija remia šias pastangas. Skaitmeninio euro poveikis gali būti beprecedentis ir jį reikėtų labai atidžiai įvertinti. EESRK pritaria ECB pateiktiems principams, būtent, kad skaitmeninis euras turėtų papildyti esamą pinigų bazę, kad juo nebūtų siekiama išstumti privatųjį sektorių, kad privatusis sektorius turėtų dalyvauti platinant su skaitmeniniu euru susijusius sprendimus ir kad privalu aiškiai apibrėžti naudotojų teises ir prievoles. Reikėtų apsvarstyti sandorių konfidencialumo aspektą, nes tai yra svarbi vartotojo teisė, taip pat kitas ypatybes, panašias į tas, kurios būdingos gryniesiems pinigams. Toks pats požiūris taikytinas visoms su centrinio banko skaitmeninėmis valiutomis (CBDC) susijusioms iniciatyvoms ES valstybėse narėse, už euro zonos ribų.

2 ramstis. Novatoriškos ir konkurencingos mažmeninių mokėjimų rinkos

4.12. Antrosios mokėjimo paslaugų direktyvos (PSD2)⁽⁹⁾ įgyvendinimas buvo atsakingas uždavinys mokėjimo paslaugų sektoriui; direktyva iš dalies vis dar įgyvendinama. PSD2 nustatyti du reikšmingi pakeitimai: nustatytas griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas (SCA) ir paslaugas teikiančių trečiųjų šalių (TPP) prieiga prie mokėjimo sąskaitų. Kai kuriais atvejais, visų pirma dėl elektroninės prekybos sandorių SCA, nustatytas įgyvendinimo terminas suėjo 2020 m. pabaigoje. EESRK ragina Komisiją, prieš siūlant PSD2 peržiūrą, išsamiai išnagrinėti jos poveikį.

⁽⁸⁾ euro zonos vartotojų požiūrio į mokėjimus tyrimas (angl. *Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (SPACE)*), 2020 m. gruodžio mėn.

⁽⁹⁾ OL L 337, 2015 12 23, p. 35.

4.13. EESRK remia veiksmus, kurių tikslas – sukurti Europos atvirųjų finansų sistemą. Atvirieji finansai Europos vartotojams gali suteikti kitų privalumų, nes gali paskatinti novatoriško ir konkurencingo finansų sektoriaus plėtrą. EESRK mano, kad plačios atvirųjų finansų sistemos negalima kurti remiantis tais pačiais principais kaip PSD2, nes ši direktyva susijusi tik su mokėjimo sąskaitoms ir mokėjimo paslaugų teikėjais ir joje numatytas dalies rinkos vienpusis keitimasis duomenimis. Reikia specialaus teksto, kuris, laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ⁽¹⁰⁾ principų, apimtų visus finansinių paslaugų teikėjus, taip pat reikia išnagrinėti galimybę įvairiems sektoriams plačiau keistis duomenimis. Komunikate dėl skaitmeninių finansų strategijos ⁽¹¹⁾ nurodoma, kad Komisija šį pasiūlymą pateiks iki 2022 m. vidurio.

4.14. Bekontakčiai mokėjimai tampa vis populiarešni ir yra svarbūs dabartinėmis COVID-19 pandemijos sąlygomis. Pirmaisiais pandemijos etapais, visų pirma atsiliepiant į prekybininkų bendruomenių prašymus, daugelyje šalių buvo padidinta (-os) didžiausia (-ios) bekontaktių mokėjimų vertė (-ės) – daugeliu atveju iki maksimalios PSD2 leidžiamos ribos (50 EUR vienai operacijai ir 150 EUR bendra vertė). Peržiūrint PSD2, reikėtų atidžiai įvertinti bet kokius teisės aktuose numatytų šių maksimalių verčių pakeitimus, kad būtų užtikrinta naudojimo paprastumo ir saugumo bei atsakomybės aspektų pusiausvyra.

4.15. EESRK pritaria Komisijai, kad peržiūrint PSD2, į teisės aktų taikymo sritį turėtų būti įtraukta dėl šiuo metu nereguliuojamų paslaugų kylanti rizika. Tokie paslaugų teikėjai, kurie papildo reguliuojamų mokėjimo arba elektroninių pinigų paslaugų teikimą, nepatenka į reguliavimo perimetrą, nors yra reikšmingi rinkos dalyviai. EESRK manymu, kadangi jie yra labai svarbūs rinkos dinamikai, o vartotojai juos suvokia kaip mokėjimo paslaugų teikėjus, jie turėtų būti reguliuojami ir prižiūrimi kaip mokėjimo paslaugų teikėjai. Svarbu, kad visiems atitinkamiems rinkos dalyviams būtų taikomi tinkami teisės aktai, stebėjimas ir priežiūra, užtikrinant vienodas konkurencines sąlygas tiems, kurie siūlo tas pačias paslaugas ir verčiasi ta pačia veikla.

3 ramstis. Veiksmingos ir sąveikios mažmeninių mokėjimų sistemos ir kita pagalbinė infrastruktūra

4.16. EESRK supranta, kad reikia užtikrinti atvirą ir prieinamą mokėjimų ekosistemą, o Atsiskaitymų baigtinumo direktyvos (SFD) ⁽¹²⁾ peržiūros metu įvertinti, ar būtų naudinga išplėsti direktyvos taikymo sritį ir į ją įtraukti mokėjimo institucijas bei elektroninių pinigų institucijas, kad jos galėtų tiesiogiai naudotis mokėjimo sistemomis ir infrastruktūra, pavyzdžiui, TARGET2 ir Momentinių mokėjimų sistema TARGET (TIPS). EESRK pabrėžia būtinybę užtikrinti pagrindinių mokėjimo sistemų saugumą ir vientisumą. Tai bus dar svarbiau, jeigu peržiūros metu PSD2 taikymo sritis bus išplėsta ir į ją būtų įtraukti tie rinkos dalyviai, kuriems šis teisės aktas šiuo metu netaikomas, pavyzdžiui, techninių paslaugų teikėjai. Vėlgi, akcentuotinas poreikis užtikrinti, kad prieiga visiems suinteresuotiesiems subjektams būtų suteikiama vienodomis konkurencinėmis sąlygomis.

4.17. EESRK visiškai remia Komisijos tikslą siūlyti teisės aktus, kuriais sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis būtų užtikrinta teisė naudotis infrastruktūros technologijomis, kurios laikomos būtinomis mokėjimo paslaugų teikimui remti. Šiuo metu ribojama prieiga prie kai kurių svarbių technologijų, padedančių teikti mokėjimo paslaugas, pavyzdžiui, prie keitimosi duomenimis trumpu atstumu (NFC) antenų kai kuriuose mobiliuosiuose įrenginiuose, o tai riboja konkurenciją bekontaktių mobiliųjų mokėjimų srityje ir bankai yra priversti trečiajai šaliai mokėti mokestį vien už tai, kad vartotojas galėtų pasinaudoti technologija (pavyzdžiui, NFC) savo kasdieniams mokėjimams atlikti. Šie bankų mokami mokesčiai kai kuriais atvejais gali būti vėliau perkeliama vartotojams. Nors kai kurios valstybės narės jau sprendžia šį klausimą, svarbu jo imtis Europos lygmeniu, kad visi ES piliečiai pajustų didesnės konkurencijos šioje srityje naudą, kad būtų nustatytos vienodos sąlygos MPT ir būtų plačiau diegiami mobilieji bekontaktiniai mokėjimai. Teisės aktais reikėtų užtikrinti, kad visi dalyviai turėtų tas pačias teises ir prievoles ir jiems būtų taikomi tie patys licencijų išdavimo ir reguliavimo reikalavimai.

4 ramstis. Veiksmingi tarptautiniai mokėjimai, įskaitant perlaidas

4.18. EESRK pritaria, kad svarbu tobulinti pasaulinius tarptautinius mokėjimus ir Komisijos įvardytus veiksmus, pavyzdžiui, skatinti priimti pasaulinius tarptautinius mokėjimų standartus, kaip antai SWIFT visuotinę mokėjimų iniciatyvą (GPI) ir ISO 20022, kuriais užtikrinami sklandesni tarptautiniai mokėjimai bankų korespondentų tinkle.

⁽¹⁰⁾ OL L 119, 2016 5 4, p. 1.

⁽¹¹⁾ COM(2020) 591 final.

⁽¹²⁾ OL L 166, 1998 6 11, p. 45.

4.19. Perlaidos tebėra brangiausia mokėjimų rūšis. EESRK palankiai vertina siūlomus veiksmus, kuriais siekiama įtvirtinti išsipareigojimą iki 2030 m. pasaulines vidutines perlaidų išlaidas sumažinti iki mažiau nei 3 proc., ir ragina Komisiją aktyviai dalyvauti stebint Finansinio stabilumo tarybos tarptautinių mokėjimų gerinimo plane apibrėžtus atitinkamus veiksmus ir užtikrinant jiems paramą. Dėl mokesčių gali neproporcingai nukentėti nepalankioje finansinėje padėtyje esantys asmenys. Konkurencija ir technologijų pažanga jau padėjo pagerinti galimybes naudotis greitesnėmis ir pigesnėmis tarptautinių perlaidų priemonėmis, tačiau dar daug reikia nuveikti. Perlaidas iš ES kaimynystėje esančių šalių ir į jas siunčiantiems paslaugų teikėjams geresnės galimybės naudotis ES veikiančia mokėjimų infrastruktūra gali būti pagrindas kainoms mažinti.

Bruselis, 2021 m. kovo 24 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė*
Christa SCHWENG
